

18.4.2023

Helsingin kaupunginmuseon kannanotto luonnokseen Munkkivuoren ja Talinrannan suunnitteluperiaatteiksi

HEL 2022-002404 T 10 03 06

Asemakaavapalvelut Helsingin kaupunkiympäristön toimialalta on pyytänyt kaupunginmuseon lausuntoa laaditusta luonnoksesta Munkkivuoren ja Talinrannan suunnitteluperiaatteiksi. Kaupunginmuseo on tutustunut 20.3.2023 päivättyyn suunnitteluperiaatteiden luonnokseen ja muuhun liitteenä olevaan aineistoon. Perustehtävänsä mukaisesti kaupunginmuseo tarkastelee hanketta kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta ja esittää kantanaan seuraavaa.

Munkkivuoren ja Talinrannan alueen suunnitteluperiaatteissa tulkitaan ja tarkennetaan yleiskaavaan 2016 tavoitteita ja sovitetaan niitä suunnittelualueella mm. täydennysrakentamisen, viheralueiden ja -yhteyksien, luontoarvojen ja rakennetun ympäristön arvojen näkökulmasta. Suunnitteluperiaatteiden neljäksi tärkeäksi teemaksi on nostettu 1. Laajojen luonto- ja virkistysalueiden ja nykyisen rakennetun ympäristön säilyttäminen sekä täydennysrakentamisen tavoitteiden yhteensovittaminen kestäväällä tavalla luonto-, virkistys ja kulttuuriympäristöarvoihin 2. Ilmastonmuutoksen ja siihen sopeutumisen huomioiminen sekä ekologisesti ja teknisesti kestävien ratkaisujen esittäminen koko alueelle 3. Toimivan ja turvallisen ympäristö luominen 4. Nykyisten alueiden ominaispiirteiden ja arvojen säilyttäminen ja uuden, nykyisiä alueita täydentävän ja monipuolistavan, ympäristön suunnittelu. Tavoitteena on sijoittaa uudisrakentaminen siten, että luonnolle ja nykyiselle rakennetulle ympäristölle aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa.

Talinpuisto

Yleiskaavan mukaisesti Munkkivuoren ja Talinrannan väliselle Talinpuiston alueelle, Taiteentekijäntien molemmin puolin on esitetty kokonaan uusia asuinkortteleita. Taiteentekijäntie eteläpuolinen alue on voimassa olevassa asemakaavassa (1989) osoitettu puistoksi VP ja pohjoisen puoleinen alue (2003) urheilu- ja virkistyspalvelujen alueeksi, joka on kulttuurihistoriallisesti ja maisemakuvallisesti arvokas. Aluetta tulee hoitaa ja uudistaa siten, että sen luonne ja merkitys säilyvät (VU/s). Jälkimmäinen alue on myös golfkenttänä käytettävää aluetta. Kaupunginmuseo pitää valitettavana, että puistoksi osoitettua ja jopa asemakaavalla suojeltua viheraluetta ollaan muuttamassa tonttimaaksi. Yleiskaavassa 2016 kyseiset alueet on kuitenkin osoitettu asuntovaltaisiksi alueiksi A1 ja A2 ja tämän mukaisesti tehokkuus näillä uusilla kort-

18.4.2023

telialueilla vaihtelisi välillä $e=1,5-1,8$. Alustavissa suunnitelmissa alueen rakennusten kerrosluku asettuisi kolmesta kahdeksaan. Munkkivuoren puoleinen puustoinen ja kallioinen rinne on kuitenkin suunniteltu puistoksi ja uutta aluetta Munkkivuorta rajaavaksi vyöhykkeeksi.

Munkkivuori

Munkkivuorta on suunnitteluperiaatteiden osa-alueista tutkittu ja selvitetty eniten. Kaupunginmuseo pitääkin liitteenä olevaa aineistoa, korttelikohtaisine kortteineen, erinomaisena lähtöaineistona työlle. Munkkivuori on arvotettu maakunnallisesti arvokkaaksi kohteeksi 1950-luvun hyvin säilyneenä ja puhdaspiirteisenä metsäkaupunki-ideologiaa toteuttavana asuinalueena, jossa lamelli-, rivi- ja pistetalot vuorotteleva väljästi maaston ehdoilla. Alueen keskeinen viheralue eli Ulvilanpuisto on arvotettu helsinkiläiseksi arvoympäristöksi aikakautensa tyylipiirteitä ja suunnitteluihanteita edustavana ja metsäkaupunki-ideologiaa edustavana asuinalueen sisäisenä puistovyöhykkeenä. Puisto on keskeinen osa 1950-luvun asemakaavan kaavallista viherrakennetta ja Munkkivuoren asemakaavallista kokonaisratkaisua. Myös Ulvilantien katualue on arvotettu helsinkiläiseksi arvoympäristöksi. Se on Helsingin esikaupunkien kehityshistorian kannalta merkittävä 1950-luvun kokoojakatu, joka edustaa nk. ulkosyöttöistä liikenneratkaisua. Kaavaratkaisu on helsinkiläisittäin harvinainen. Ulvilantien linjaus on sovitettu kauniisti maastoon ja katunäkymässä vuorottelevat vehreät viheralueet ja pihat, joiden lomaan rakennukset on sijoitettu. Katu on olennainen osa Munkkivuoren 1950-luvun lähiötä. Katujäsentely, poikkileikkaus ja materiaalit ovat säilyneet alkuperäisen mukaisina vähäisiä muutoksia lukuun ottamatta.

Munkkivuoren alueelle on suunnitteluperiaatteissa tutkittu täydennysrakentamista niin olevaa rakennuskantaa kehittämällä kuin etsimällä uusia mahdollisia rakennuspaikkoja. Alueella on etsitty paikkoja myös kokonaan uusille asuinkortteleille. Ulvilantien ja Professorintien kulmauksessa, sen itäpuolelle sijoittuva alue on voimassa olevassa asemakaavassa (1968) moottoriajoneuvojen huoltoaseman korttelialuetta AMJ, autopaikkojen korttelialuetta AP ja puistoa P. Alueelle ei sijoitu varsinaisia rakennuksia, joten kaupunginmuseon näkemyksen mukaan kyseinen kohta soveltuu täydennysrakentamiselle hyvin, kunhan uudisrakennukset sovitetaan olemassa olevan arvokkaan ympäristön periaatteita noudattaen ja sen rakennuskannan ilmeeseen ja mittakaavaan. Kyseinen kohta on merkittävä sisääntuloalue Munkkivuoreen, mikä asettaa erityisiä vaatimuksia uudisrakentamisen ilmeelle ja ympäristöön sovittamiselle. Kaksi muuta kokonaan uusien asuinkerrostalojen korttelialueeksi esitettyä aluetta ovat Ulvilanpuistoa. Kortteleiden 30105 ja 30114 väliin Ulvilantien puoleiseen reunaan ja Raumantien ja korttelin

18.4.2023

30110 väliselle osalle Ulvilanpuistoa on selvityksessä esitetty uuden asuinkerrostalokorttelin paikkaa. Tällä hetkellä Ulvilanpuiston osalla on useita asemakaavoja alkaen vuoden 1955 ensimmäisestä asemakaavasta. Missään asemakaavassa puistoon ei ole osoitettu rakennusoi-keutta tai -aloja ja vuonna 2010 voimaan tullessa asemakaavan muu- toksessa ostoskeskuksen lounaispuolinen osa puistoa on merkitty puis- toksi, jolla ympäristö säilytetään (VP/s). Aluetta tulee hoitaa ja tarvit- taessa uudistaa siten, että sen maisemallinen luonne säilyy. Munkki- vuoren ja Talinrannan maisemaselvityksen herkkyystarkastelussa tode- taan, että Ulvilanpuiston kortteleiden lomaan verkostomaisesti levittäy- tyvä puisto ja maisemakuvassa merkittävät puustoiset alueet sekä metsäisestä puustomaiseen vaihteleva kasvillisuus kestävät heikosti muutosta. Puiston läntisessä osassa sijaitseva leikkipuisto on kuitenkin tullut peruskorjausikään ja leikkipuiston voidaan nähdä kestävän jonkin verran muutosta. Keskeistä on alkuperäisen 1960-luvulla tehdyn suun- nitelman mukaisen puustoisuuden säilyttäminen sekä leikkipuiston luonteva vaihtuminen metsäiseen Ulvilanpuiston keskiosaan. Puiston katutilaan luoma vehreä, väljä ilme ja rajapinta on keskeinen osa Ulvi- lantien katu- ja kaupunkitilan luonnetta. Kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta Ulvilanpuiston osittainenkin muuttaminen asuinkerrosta- lojen korttelialueeksi ei noudata tämän arvoympäristön hoidolle asetet- tuja tavoitteita.

Munkkivuoren kirkon yhteydessä sijaitsevan seurakuntatalon paikalle esitetyn asuinkerrostalon kortteli edellyttäisi seurakuntatalon purkamis- ta. Seurakuntatalo on osa arkkitehti Olavi Kanteleen vuonna 1962 suunnittelemaa ja seuraavana vuonna valmistunutta kirkon ja siihen ka- toksella kytketyn seurakuntatalon sekä kellotapulin muodostamaa ko- konaisuutta. Munkkivuoren seurakunta on päättänyt luopua tiloista vuoden 2024 lopussa. Seurakuntatalo on yksikerroksinen, kellarillinen selkeähahmoinen rakennus, jonka nauhamaisesti jäseneltyjen julkisi- vujen materiaalina on käytetty valkoista emaloitua metallilevyä ja loi- vassa harjakatossa kuparia. Sekä kirkko että seurakuntatalo on arvo- tettu Munkkiniemen rakennusinventoinnissa erityisesti arkkitehtonisin ja säilyneisyytensä perusteella. Voimassa olevassa vuoden 1962 asema- kaavassa kirkon ja seurakuntatalon edusta on merkitty puistoksi ja ym- päristöhistoriallisessa selvityksessä tämäkin puistoalue on määritelty heikosti muutosta kestäväksi. Myös kirkon aseman säilyttäminen osana Munkkivuoren sisäosien julkisen rakentamisen ja myös ostoskeskuk- sen kokonaisuutta on keskeinen tavoite, mitä korkean uudisrakennuk- sen sijoittaminen kirkon vierelle ei tue. Sen sijaan seurakuntatalon osoittaminen palvelurakennukseksi ja tarvittaessa alueen liittäminen päiväkodin ja nuorisotalon tonttiin vaikuttaisi melko luontevalta ratkai- sulta.

18.4.2023

Näiden kokonaan uusien asuinkerrostalokortteleiden lisäksi suunniteluperiaatteissa tutkitaan täydennysrakentamisen mahdollisuutta myös olevissa asuinkortteleissa. Tällä perusteella korttelit on jaettu neljään luokkaan sen perusteella, millaisia kehittämismahdollisuuksia niissä nähdään. Ainoastaan yksi kortteli eli osoitteessa Porintie 5 ja 5a sijaitseva kortteli 30107 on merkitty niin arvokkaaksi säilytettäväksi kerrostalojen ja rivitalojen korttelikokonaisuudeksi, ettei täydentävää rakentamista siinä ole nähty mahdollisena. Myös kaupunginmuseon näkemysten mukaan tämä arkkitehti Hilding Ekelundin suunnitelmien mukaan rakennettu rivitalon ja kerrostalojen muodostama kokonaisuus on erityisen ehyt rakennusten ja piha-alueiden muodostama kokonaisuus, jossa täydennysrakentamiselle ei ole sijaa olevia rakennuksia muokkaamalla tai uudisrakentamisen muodossa. Lukumääräisesti suurin osa kortteleista on merkitty arvokkaaksi kerrostalojen ja rivitalojen tai kerrostalojen korttelikokonaisuudeksi, jota on mahdollista kehittää lähinnä olevia rakennuksia muokkaamalla. Kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta haasteita tälle kehittämisen tavalle voivat tuoda erityisesti rakennusinventoinnissa arvoitettujen rakennusten säilyttämis- ja suojelutavoitteet.

Viisi kookasta kortteliä on esitetty arvokkaaksi kerrostalojen korttelialueeksi, jota on mahdollista kehittää ja täydentää. Näihin kortteleihin on siis tutkittu myös kokonaan uusien rakennuspaikkojen ja rakennusten sijoittamista. Korttelissa 30101 osoitteessa Ulvilantie 2 ja 4 eli Ulvilantien rakentamattomien tonttien vieressä Turunväylän uusi linjaus mahdollistaisi täydennysrakentamisen tutkimista Ulvilantien ja Turunväylän väliin. Rakentaminen tälle kohdin, olevien rakennusten eteläpuolelle ei muuttaisi näkymiä Munkkivuoren alkuperäisen kokonaisuuden sisällä ja Ulvilantien katutilassa, joten paikkaa voidaan siten pitää melko luontevana. Korttelissa 30106 uudisrakennusta esitetään Porintien ja Ulvilantien kulmauksessa sijaitsevan paikoitusalueen ja toisessa kulmauksessa sijaitsevan autotallin kohdalle. Näillä kohdin rakennettaessa ei menetettäisi vehreyttä katutilan reunalta. Olennaisen tärkeää on kuitenkin tutkia rakennusten sijoittamista niin, että katutilan ja rakennuksen väliin saadaan alueelle ja Ulvilantielle tyypillinen viherkaistale ja uudisrakennukset hahmoltaan ja ilmeeltään sopiviksi olevaan kokonaisuuteen.

Kortteleissa 30105 ja 30114 uudisrakennusta esitetään sijoitettavaksi olemassa olevan vanhan lämpökeskusrakennuksen paikalle. Kyseiset rakennukset on Munkkiniemen rakennusinventoinnissa arvoitettu arkkitehtonisten arvojensa ja säilyneisyytensä perusteella sekä osana korttelikokonaisuutta. Lämpökeskuksilla on siten kulttuurihistoriallisia arvoja osana alueen ja kortteleidensa rakentumisen historiaa. Mikäli rakennuksille edelleen on käyttöä, on niiden säilyminen toivottavaa. Mikäli rakennukset jäävät vaille käyttöä ja tyhjilleen, voidaan kaupunginmu-

18.4.2023

seon näkemyksen mukaan siinä tilanteessa tutkia rakennusten korvaamista kooltaan ja ilmeeltään kokonaisuuteen sopivalla asuinrakennuksella. Näiden lisäksi korttelissa 30113 uudisrakennusten mahdollisina paikkoina on esitetty Ulvilantien puoleista paikoitusalueutta ja korttelin sisäosan kohtaa ilmeisesti lämpökeskussiipi purkaen sekä korttelin eteläreunaa olevien autotallien kohdalla. Paikoitusalueen muutoksessa ei menetettäisi juurikaan vehreää piha-alueutta. Kaupunginmuseo pitää kuitenkin tärkeänä, että Ulvilantien varren vehreä luonne säilyy, eikä rakennuksia pidä tuoda korttelin alkuperäisratkaisua lähemmäs katua. Myös alkuperäisen kokonaisuuden väljyys on keskeinen piirre ja arvo, jota tulee vaalia. Näillä perusteilla Naantalintien puoleisten autotallien korvaaminen ainoastaan pienimittakaavaisilla ja matalilla eli yksikerroksisilla rakennuksilla olisi mahdollista, jotta kortteleiden luonne ei muuttuisi suljetummaksi. Voimassa olevassa asemakaavassa vuodelta 2011 korttelin 30113 alkuperäisen luonteen säilyttäminen on ollut hyvin selkeästi tavoitteena antamalla tarkat ympäristön säilyttämis- ja hoitomääräykset ja asuinkerrostaloille sr-2-suojelumerkinnät. Myös Taiteentekijäntien päätteenä korttelissa 30114 kohoavaa vehreää rinnettä on esitetty mahdollisena täydennysrakentamisen paikkana. Kyseistä kohtaa ei maisemaselvityksessä ole erityisesti nostettu esiin, mutta se muodostaa vehreän päätteen Taiteentekijäntielle Talinrannasta saavuttaessa. Mahdollinen täydennysrakentaminen ei saa muuttaa näkymiä korttelin puistomaisella piha-alueella ja mahdollisen rakentamisen tulee olla pienimittakaavaista, vehreään ympäristöön istutettua.

Asuinrakennusten lisäksi suunnitteluperiaatteiden tavoitteena on mahdollistaa Munkkivuoren nykyisten koulujen eli Munkkivuoren ala-asteen ja Helsingin ranskalais-suomalaisen koulun laajentaminen sekä päiväkodin ja nuorisotalon käsittävän rakennuksen laajentaminen tai korvaaminen uudella rakennuksella. Lisäksi Ulvilanpuiston leikkipuiston nykyisen, vuonna 1989 valmistuneen leikkipuistorakennuksen tilalle ehdotetaan uutta isompaa monikäyttöistä kerhorakennusta, joka sijoittuisi alkuperäisen 1960-luvun leikkipuiston suunnitelman mukaisesti metsäpuiston länsireunaan. Kaupunginmuseo pitää tärkeänä, että olevien koulujen ja päivähoiton sekä nuorisopalvelujen toiminnan jatkuminen ja kehittäminen alueella mahdollistetaan. Munkkiniemen rakennusinventoinnissa molemmat koulut on arvotettu erityisesti arkkitehtonisin arvoin, mikä tulee ympäristön lisäksi ottaa huomioon laajennusratkaisujen sijoittelun suunnittelussa. Myös kestävä kehityksen näkökulmasta tavoitteena tulee kuitenkin pitää myös olevien rakennusten säilyttämistä ja tarvittaessa laajentamista. Kouluihin liittyvät suunnitteluperiaatteet tukevat hyvin näitä tavoitteita. Olevien koulurakennusten arvot ja suojelutavoitteet tulee tarkentaa mahdollisten asemakaavamuutosten yhteydessä. Yleisten rakennusten korttelialueet liittyvät puistoalueisiin, jotka

18.4.2023

ovat olennainen osa kaikille avointa, yhteistä kaupunkitilaa. Puistot onkin suunnitteluperiaatteissa tuotu esiin arvokkaina, säilytettävänä alueina, mitä kaupunginmuseo pitää tärkeänä. Puistoalueille esitetty asuinrakentaminen on kuitenkin vastoin tätä säilyttämistavoitetta.

Suunnitteluperiaatteiden tavoitteisiin on kirjattu, että uudisrakentaminen pyritään sijoittamaan siten, että luonnolle ja nykyiselle rakennetulle ympäristölle aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa. Samoin tavoitteena on laajojen luonto- ja virkistysalueiden ja nykyisen rakennetun ympäristön säilyttäminen sekä täydennysrakentamisen tavoitteiden yhteensovittaminen kestäväällä tavalla luonto-, virkistys ja kulttuuriympäristöarvoihin. Kaupunginmuseo pitää näitä periaatteita erittäin tärkeinä ja siten täydennysrakentamisen mahdollisuutta alueella määrällisesti ja sijainniltaan hyvin rajallisena, kuten edellä on jo tuotu esiin. Eräs Munkkivuoren arvoista on ehdottomasti sen arkkitehtuurin ajallinen ja rakennustapaan ja -materiaaleihin liittyvä yhtenäisyys ja ajattomuus. Täydennysrakentamisen sijoittaminen tällaiseen valmiiseen ja myös pihalueiltaan taidokkaasti suunniteltuun ja toteutettuun, eheään kokonaisuuteen, on poikkeuksellisen haastavaa ja osin myös mahdotonta niin, ettei haittaa tulisi. Erityisesti yhden suunnittelijan luomissa, korttelin koksissa harmonisissa kokonaisuuksissa uudisrakentaminen voi tuottaa suurtakin häiriötä, jos uudisrakennukset sijoittuvat olevien rakennusten lomaan ja näkymiin. Munkkiniemen rakennusinventoinnissa koko Munkkivuori on arvotettu kulttuurihistoriallisesti arvokkaaksi alueeksi. Tämän kokonaisuuden sisällä kaupunginmuseo nostaa kuitenkin erityisesti vaalittaviksi kokonaisuuksiksi edellä mainitun arkkitehti Hilding Ekelundin suunnitteleman korttelin 30107, korttelin 30102 rivitalokokonaisuuden, arkkitehtien Markus Tavio ja Teuvo Lindfors suunnitteleman korttelin 30105 ja samoin arkkitehti Markus Tavion suunnitelmien mukaan toteutetun laajan kokonaisuuden korttelissa 30113. Viimeksi mainittu korttelihan on jo voimassa olevassa asemakaavassa suojeltu, eikä suunnitteluperiaatteilla tule vesittää näitä suojelutavoitteita. Munkkiniemen rakennusinventoinnissa lähes kaikissa Munkkivuoren kortteleissa on tunnistettu kulttuurihistoriallisia arvoja myös yksittäisissä rakennuksissa tai rakennusryhmissä. Näiden arvojen säilymiseksi tavoite rakennusten ja kokonaisuuteen olennaisesti liittyvien pihajaluiden suojelusta asemakaavamuutosten yhteydessä tulee selkeästi tuoda esiin suunnitteluperiaatteissa.

Talinranta

Myös Talinrannan osalla suunnitteluperiaatteissa on tutkittu mahdollisuuksia täydennysrakentamiselle. Rakentamiselle ei Munkkivuoren tapaan ole osoitettu yksittäisiä paikkoja vaan kaikki korttelit on merkitty alueeksi, jonka kehittämistä voi tutkia. Korttelit on kuitenkin jaettu mah-

18.4.2023

dollisen kehittämistavan perusteella säilytettävään kerrostalojen korttelikokonaisuuteen (kortteli 30145), pientalojen korttelikokonaisuuteen, pienkerrostalojen korttelikokonaisuuteen ja kerrostalojen korttelikokonaisuuteen, jota on mahdollista kehittää ja täydentää. Talinrannan täydennysrakentamisen haasteena on kuitenkin, kortteliä 30145 lukuun ottamatta, rakennuskanan sijoittuminen nykyisin turvalliseksi rakentamiskorkeudeksi määritellyn korkotason alapuolelle, mikä tekee kortteleiden täydennysrakentamisesta nykymääräysten mukaisesti hyvin haastavaa. Suunnitteluperiaatteissa esitetäänkin, että pitkällä tähtäimellä on mahdollista tutkia laajempien korttelikokonaisuuksien rakentamista kokonaan uudelleen turvalliselle rakentamiskorkeudelle, jolloin olisi mahdollista myös tutkia yleiskaavan mukaista, nykyistä tehokkaampaa rakentamista. Tämän arvioidaan tulevan todennäköisesti ajankohtaiseksi vasta kun olemassa olevat rakennukset ovat tulleet elinkaarensa päähän. Ainoastaan Talinrannan länsireunan kortteleiden mittakaava ja kaupunkikuvallinen ratkaisu on erikseen mainittu säilytettäväksi. Kaupunginmuseo katsoo, että kehittämiselle ja täydentämiselle olisi hyvä asettaa selkeämpiä reunaehtoja esimerkiksi rakennusten korkeuden suhteen. Erityisesti pientalojen korttelikokonaisuuden naapurikorttelissa mahdollisen uudisrakentamisen korkeus ja mittakaava tulisi määritellä niin, että nykyisenkaltainen ratkaisu mittakaavan vaiheittaisesta madaltumisesta rantaa kohti säilyy.

Munkkivuoren tapaan Talinrannan alue rakentui valmiiksi vain muutamana vuoden kuluessa. Alueen kehämäisen kokoojakadun Mesenaatintien ja keskusaukion Muusantorin ympärille rakennettu asemakaava oli vahvistettu vuonna 1989 ja rakennukset olivat valmiina 1990-luvun puoliväliin mennessä. Pääsääntöisesti pienimittakaavaisten, kaksikolmekerroksisten pientalojen ja pienkerrostalojen lisäksi Taiteentekijäntien varrelle rakennettiin neljä-viisikerroksisia kerrostaloja, joiden pohjakerrokset varattiin liiketiloiksi. Päinvastoin kuin Munkkivuorella, varsinaiset puisto- ja viheralueet reunustavat ja ympäröivät aluetta ja alueen sisäisen vihreän luovat kadunvarsia reunustavat tonttikohtaiset istutukset. Asemakaava ei kerrosluvun lisäksi ole ohjannut rakennusten arkkitehtuuria muutoin kuin osin kattomuodon ja julkisivun pituuden sekä ulokkeina mahdollistettujen parvekkeiden osalta. Pääosin elementtirakenteiset maalatut, rapatut tai laattapintaiset julkisivut ja niiden sekä kattomuotojen pienipiirteinen jäsentely ilmentävät rakentamisaikakaudelleen melko tyypillistä rakentamisen tapaa.

Talinrannan osalta kaupunginmuseo toteaa, että 1990-luvun asuntoarkkitehtuuria ja –alueita käsittelevää tutkimusta on vielä verrattain vähän, minkä vuoksi Talinrannankin kokonaisuuden ja rakennusten arvottaminen laajemmin osana kyseisen aikakauden rakennusperintöä on haastavaa. Talinrannasta ja alueen rakennuksista ei ole laadittu in-

Helsingin kaupunki

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
Kulttuuripalvelukokonaisuus
Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö
Kulttuuriympäristötiimi,
kulttuuriympäristöpäällikkö

Lausunto

8 (8)

18.4.2023

ventointia tai muuta selvitystä. Kaupunginmuseon näkemyksen mukaan asemakaavallinen ratkaisu kortteli- ja puistoalueineen, niiden sijoittuminen ja liittyminen toisiinsa nähden ja alueen rakennukset sekä kasvillisuus muodostavat mittakaavaltaan inhimillisen kokonaisuuden, joka omalla tavallaan kertoo 1990-luvun asuntorakentamisen ja asuinalueisiin liittyvistä tavoitteista ja ratkaisuista. Kokonaisuuden arvot ovat erityisesti rauhallista asuinympäristöä luovassa kaavallisessa ratkaisussa, vehreässä ja pienimittakaavaisessa miljöössä, joka tarjoaa mahdollisuuden erityyppiselle asumiselle pientalosta kerrostaloon. Erityisesti näiden piirteiden ja periaatteiden säilyminen tulee ottaa huomioon suunnitteluperiaatteissa ja sitä kautta säilyttää Talinrannassa sen tunnistettava, oma luonne. Toivottavaa myös on, että täydennysrakentamisesta huolimatta myös alkuperäistä, Talinrannalle ominaista rakennuskantaa säilyisi.

Lisätiedot

Anne Salminen, tutkija, puhelin: 310 36501
anne.salminen(a)hel.fi

Sari Saresto
kulttuuriympäristöpäällikkö

Postiosoite
PL 17401
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kulttuurijavapaa-aika@hel.fi

Käyntiosoite
Aleksanterinkatu 16
Helsinki 17

Puhelin
+358 9 310 1060
Faksi
+358 9 310 36664

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
fi0680001200062637
Alv.nro
fi02012566

Helsingin kaupunki
PL 1, 00099 HELSINGIN KAUPUNKI
0201256-6

Lausunto Tukes 2771/03.00.02/2023

Asia

Munkkivuoren ja Talinrannan suunnitteluperiaatteet
(HEL 2022-002404 T 10 03 06, Hankenumero 0740_79)

Lausunto

Suunnitteluperiaatteissa on hyvä huomioida, että kaavoitettaessa Tukesin valvonnassa olevien kemikaalikohteiden ympäristöä, on pyydettävä lausunto myös pelastusviranomaiselta. Paikallinen pelastusviranomainen tietää mm. alueen vähäisten kemikaalikohteiden toiminnasta. Kemikaalikohteiden konsultointivöhykkeet voivat ulottua kuntarajojen yli. Konsultointivöhykelista ja muuta tieto maankäytöstä löytyy Tukesin sivulta: <https://tukes.fi/teollisuus/maankayton-suunnittelu>

Kaavoitusta suunniteltaessa on syytä huomioida yrityksen toiminnan mahdollinen laajeneminen, joka voi vaikuttaa onnettomuuksien seurauksiin ja konsultaatiovöhykkeeseen. Tukesin suosituksena on, että laajamittaista kemikaalien käsittelyä ja varastointia harjoittavissa kohteissa käytettäisiin kaavamerkintää T/Kem.

Lisätietoja lausunnosta

Taina Viitamäki (etunimi.sukunimi@tukes.fi)

Esittelijä: Taina Viitamäki, Ylitarkastaja

Ratkaisija: Tanja Heinimaa, Johtava asiantuntija

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoittajan henkilöllisyyden ja allekirjoituksen ajankohdan voi varmistaa allekirjoitusta klikkaamalla ja asiakirjan aitous voidaan todentaa sähköisesti. Jos asiakirjaa muutetaan jälkikäteen, allekirjoitus ei ole enää kelvollinen. Sähköinen asiakirja on alkuperäiskappale, eikä allekirjoituksen oikeellisuutta voi varmistaa paperitulosteesta. Alkuperäisen sähköisen asiakirjan voi tarvittaessa pyytää Tukesin kirjaamosta.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto

Lausunto

2/2

24.03.2023

Tukes 2771/03.00.02/2023

Turvallisuus- ja
kemikaalivirasto

Helsinki
PL 66
(Opastinsilta 12 B)
00521 Helsinki

Tampere
Yliopistonkatu 38
33100 Tampere

Rovaniemi
Valtakatu 2
96100 Rovaniemi

Vaihde 029 5052 000
www.tukes.fi
kirjaamo@tukes.fi
Y-tunnus 1021277-9

Johtava asiantuntija Tanja Heinimaa
24.3.2023

Ylitarkastaja Taina Viitamäki
24.3.2023

Helsingin kaupunki
Kirjaamo
PL 10 (Pohjoisesplanadi 11–13)
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Kannanotto
13.04.2023
289/00.02.022.0220/2022

HEL 2022-002404 T 10 03 06
Hankenumero 0740_ 79

Munkkivuoren ja Talinrannan suunnitteluperiaatteet, HSY:n kannanotto suunnitteluperiaatteisiin

Suunnitteluperiaatteissa todetaan mm. seuraavaa:

”Munkkivuoren ja Talinrannan alueelle laaditaan suunnitteluperiaatteet. Suunnitteluperiaatteet toimivat tulevien asemakaavahankkeiden ja alueen kehittämisen tukena. Tavoitteena on tutkia asuntojen täydennysrakentamisen tarkempaa sijoittumista alueelle yleiskaava 2016:n luomien edellytysten pohjalta alueen maisema-, luonto- ja virkistysarvot huomioon ottaen. Alueen rakennettua ympäristöä on inventoitu viimeisten vuosien aikana. Alueen nykyiset arvot ja ominaispiirteet on tunnistettu ja ne otetaan suunnittelussa huomioon. Suunnitteluperiaatteissa tutkitaan myös alueen liikenteellisiä ratkaisuja sekä palveluverkon mahdollisia muutoksia.”

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä esittää kannanottonaan asiasta seuraavaa:

Alueella sijaitsevat vesihuoltolinjat tulee huomioida alueen suunnittelussa. Suunnittelun yhteydessä tulee selvittää uuden vesihuollon ja johtosiirtojen tarve sekä huomioida riittävät tilavaraukset vesihuollon putkille ja laitteille. Vesihuoltolinjat tulee pääsääntöisesti sijoittaa yleisille alueille. Mahdollisten johtokuja-aluevarausten tarve tulee selvittää.

Mikäli alueen maankäytön muutokset aiheuttavat merkittävää muutostarvetta olemassa oleville vesihuoltojärjestelmille, tulee ratkaisuja miettiä ja niistä sopia yhdessä HSY:n kanssa.

Yhteyshenkilönä toimii alueinsinööri Juha Palviainen, etunimi.sukunimi@hsy.fi.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä

Vesihuolto / Alueverkostot

Saara Neiramo
yksikön päällikön sijainen

Tiedoksi HSY:n kirjaamo

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä

PL 100, 00066 HSY, Puh. 09 1561 2110, Y-2274241-9, www.hsy.fi

Samkommunen Helsingforsregionens miljötjänster

PB 100, 00066 HSY, Tfn 09 1561 2110, FO-2274241-9, www.hsy.fi

06.04.2023

90/10.02.03/2022
[Munkkivuoren ja
Talinrannan
suunnitteluperiaatteet]

Helsingin kaupunki,
Kaupunkiympäristön toimiala
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Viite
Kirje 7.3.2023
HEL 2022-002404 T 10 03 06

Lausunto Munkkivuoren ja Talinrannan suunnitteluperiaatteiden luonnoksesta

Munkkivuoren ja Talinrannan alueille laaditaan suunnitteluperiaatteita, jotka ohjailevat tulevia asemakaavahankkeita ja alueen kehittämistä. Suunnitteluperiaatteet valmistellaan Helsingin yleiskaava 2016:n pohjalta. Yleiskaavassa uuden maankäytön painopiste sijoittuu Munkkivuoren ja Talinrannan väliselle alueelle kytkeytyen Turunväylän bulevardimerkintöihin, jotka on kuitenkin korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä kumottu. Suunnitteluperiaatteiden luonnoksessa uutta maankäyttöä on esitetty yleiskaavan mukaisesti Talinrannan ja Munkkivuoren väliselle alueelle, sekä Munkkivuoren alueelle täydennysrakentamisena.

HSL on aiemmin lausunut suunnittelun valmisteluvaiheessa OAS:sta, ja lausunnossaan ottanut kantaa bussiliikenteen olosuhteiden säilyttämiseen Munkkivuoren ostoskeskuksella ja Talinrannassa myös Vihdintien pikaraitiotien liikennöinnin alettua, sekä kestävien kulkumuotojen tilantarpeisiin muun muassa kaupunkipyöräasemien ja alueen sisäisen liityntäpyöräilyn osalta.

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL) lausuu kannanottonaan seuraavaa:

Uuden maankäytön sijoittuminen

Täydennysrakentaminen olemassa olevan rakenteen yhteyteen ja olemassa oleviin liikenneyhteyksiin tukeutuen tukee MAL 2019 -suunnitelman tavoitteita kestävästä kaupunkirakenteesta ja liikennejärjestelmästä. Helsingin kaupunkistrategiassa täydennysrakentamista linjataan toteutettavaksi erityisesti raideliikenteen varrelle ja raideliikenteeseen tukeutuen.

Suunnittelualueella täydennysrakentamisen tulisi MAL-suunnitelman ja kaupunkistrategian tavoitteiden mukaisesti painottua suunnittelualueen itäosaan, joka etäisyyksien puolesta tukeutuu tehokkaasti tulevaan Vihdintien pikaraitiotiehen ja muuhun Huopalahdentien joukkoliikennepalveluun. Alueen

06.04.2023

90/10.02.03/2022

[Munkkivuoren ja
Talinrannan
suunnitteluperiaatteet]

länsiosasta etäisyydet joukkoliikenteen runkoyhteyksien äärelle muodostuvat pitkiksi, jolloin saavutettavuus kestäville kulkumuodoilla edellyttää liityntäliikennettä joko joukkoliikenteellä tai pyöräillen, eivätkä sijainnit uudelle asuinrakentamiselle ole yhtä houkuttelevia kuin lähempänä runkoyhteyttä.

Luonnoksessa esitetty uusi asuinrakentaminen painottuu yleiskaavan osoittamana Munkkivuoren ja Talinrannan väliselle rakentamattomalle alueelle, johon on suunnitteluperiaateluonnoksessa sijoitettu tehokkaan rakentamisen alueet U1 ja U2. Kuitenkin, koska Turunväylän bulevardisointiin liittyvät yleiskaavan merkinnät ovat kaavan hyväksymisen jälkeen kumottu, yleiskaavan tehokasta rakentamista alueelle osoittavat A1- ja A2-merkinnät eivät lainvoimaisen yleiskaavan perusteella kytkeydy muuhun tiiviiseen kaupunkirakenteeseen tai joukkoliikenteen runkoyhteyteen alkuperäisen yleiskaavaratkaisun tarkoittamalla tavalla, vaan jäävät irrallisiksi alueikseen kauemmaksi palveluista ja joukkoliikenteen runkoyhteyksistä. HSL:n näkemyksen mukaan kortteleihin U1 ja U2 esitetty tehokas maankäyttö ei MAL-suunnitelman, Helsingin kaupunkistrategian tai yleiskaavan 2016 tavoitteiden tarkoittamalla tavalla tehokkaasti tukeudu olemassa olevaan rakenteeseen ja joukkoliikenteen runkoyhteyksiin.

Tehokkaimman rakentamisen alueet tulisi osoittaa lähemmäs Huopalahdentien joukkoliikenneyhteyksiä ja pikaraitiotietä. Mikäli tehokasta rakentamista kuitenkin osoitetaan näin kauas joukkoliikenteen runkoyhteyksistä, tulee erityisen huolellisesti varmistua kestäviin kulkumuotoihin perustuvan elämäntavan mahdollistamisesta ja houkuttelevuudesta, jotta maankäytön tuottama liikennekysyntä ohjautuu kestäviin kulkumuotoihin, eikä lisää autoliikennettä alueella.

Kadut ja reitit

Esitetty puistoalueen rauhoittaminen autoliikenteeltä ja Raumantien länsiosan muuttaminen kävelyn ja pyöräilyn paikalliseksi pääreitiksi on erittäin kannatettavaa, sillä se parantaa merkittävästi alueen sisäistä liikkumista ostoskeskuksen palveluiden ja joukkoliikenteen ääreen. Erityisesti kävelyreitit bussiliikenteen päätepysäkkialueen ympäristössä paranevat, mikä lisää joukkoliikenteen houkuttelevuutta.

Koulujen huoltoliikennettä varten rakennettavan Naantalintien jatkeen osalta on tarkemmassa suunnittelussa varmistettava, että se suunnitellaan yleiskaavan prioriteettijärjestyksen mukaisesti ensisijaisesti kävelyn, pyöräilyn ja huoltoliikenteen tarpeiden mukaisesti ja rauhoitetaan tarpeettomalta autoliikenteeltä, sillä umpikujana sillä ei ole merkittävää autoliikennettä välittävää funktiota. Kävelyn ja pyöräilyn osalta se sen sijaan muodostaa alueellisesti merkittävän läpikulkuyhteyden. Koulujen saattoliikenteen osalta liikennejärjestelyihin tulee kiinnittää erityistä huomiota, ja hillitä

06.04.2023

90/10.02.03/2022

[Munkkivuoren ja
Talinrannan
suunnitteluperiaatteet]

saattoliikennettä sekä ohjata sitä kauemmas koulujen välittömästä läheisyydestä, myös jotta uusi Naantalintien jatke voidaan suunnitella aidosti kestäviä kulkumuotoja palvelevaksi.

Alueen sisällä Ulvilanpuiston läpi kulkevat kävelyn ja pyöräilyn pääreitit tulee toteuttaa laadukkaina, ja erityisesti ympärivuotiseen kunnossapitoon ja sen mahdollistamiseen muun muassa mitoituksella ja pintamateriaalivalinnoilla tulee kiinnittää erityistä huomiota. Alueen lävistävä uusi kävelyn ja pyöräilyn pääreitti on laadukkaasti toteutettuna erinomainen ratkaisu, joka kytkee alueen läntisimmät osat joukkoliikenteen runkoyhteyteen ja Munkkivuoren ostoskeskuksen palveluihin, mutta se ei yksinään riitä luomaan tarvittavaa saavutettavuutta kävelen ja pyörällä.

Suunnitteluperiaateluonnoksen liikenneratkaisujen kuvauksessa ei ole riittävällä tavalla kuvattu kävelyn ja pyöräilyn verkostoa suunnittelualueella. Liikkumisen periaatekuvassa (selostus, s. 29) esitettyjen uusien jalkakäytävien ja pyöräväylien kytkeytymistä muuhun reittiverkostoon ei ole kuvattu. Erityisesti em. periaatekuvassa mainittujen uusien pyöräteiden osalta tulee kuvata ja varmistaa reittien jatkuvuus ja kytkeytyminen osaksi pyöräilyn verkostoa alueen sisäisessä ja alueelta ulos suuntautuvassa liikkumisessa. Risteysjärjestelyihin ja eri kulkumuotojen tarvittavaan rakenteelliseen erotteluun on kiinnitettävä huomiota tarkemmassa suunnittelussa. Kävely ja pyöräily ovat erillisiä ja erilaisia kulkumuotoja, eikä niitä tulisi suunnittelussa yhdistää yhdeksi kevyen liikenteen kokonaisuudeksi.

Suuret korttelit aiheuttavat merkittävää estevaikutusta alueen poikki liikkumiseen, joten Ulvilantie on ajoneuvo- ja joukkoliikenteen lisäksi tärkeä yhteys myös kävelylle ja pyöräilylle, ja Ulvilantien järjestelyt olennainen tekijä joukkoliikenteen saavutettavuuden ja houkuttelevuuden kannalta. Erityisesti Ulvilantien rauhallisemmalla osuudella (väli Professorintie–Naantalintie) kävelyn, pyöräilyn ja pysäkkiolosuhteiden kehittäminen ja autoliikenteen rauhoittaminen tulisi ottaa suunnittelun keskiöön. Ulvilantien merkittävä rooli niin kävelyn kuin pyöräilyinkin paikallisten reittien verkostossa tulisi huomioida suunnittelussa ja reittien jatkuvuus varmistaa. Ulvilantien pyöräilyratkaisu ja reittien kytkeytyminen muuhun pyöräilyn reittiverkostoon tulee kuvata suunnitelmamateriaaleissa.

Joukkoliikenneratkaisu

Liikkumisen periaatteissa (selostus, s. 29, kohta 8) kuvattu liityntälinjan reitti kuvaa yhtä mahdollista bussiliikenneratkaisua, mutta ei perustu HSL:n laatimiin suunnitelmiin. Alueen linjastoratkaisusta Vihdintien pikaraitiotien valmistumisen jälkeiseen tilanteeseen ei ole laadittu suunnitelmia tai tehty päätöksiä. Suunnitteluperiaatteisiin ei tule kirjata bussilinjan reittiä, vaan

06.04.2023

90/10.02.03/2022

[Munkkivuoren ja
Talinrannan
suunnitteluperiaatteet]

ainoastaan mahdolliset reittikadut, sillä varsinaisesta reitistä tullaan tekemään päätökset vasta myöhemmin osana HSL:n linjastosuunnittelua.

OAS-vaiheessa HSL:n jättämän lausunnon mukaisesti Munkkivuoren ostoskeskuksen alue säilyy tulevaisuudessakin merkittävänä bussiliikenteen päätepysäkkialueena ja Talinrannassa tulee varautua nykyiseen tapaan joko pistona ajettavaan bussiliikenteeseen tai linjatoratkaisusta riippuen bussilinjan päätepysäkkiin. Talinrannassa joukkoliikennepalvelun selkeyttämiseksi eri suuntiin meneville busseille on hyvä varautua erillisiin pysäkkeihin. Ulvilantie tulee säilymään merkittävänä bussiliikenteen reittikatuna, ja sitä tulee jatkossakin suunnitella koko matkaltaan bussiliikenteen reittikatuna ja kadun suunnitteluratkaisuilla tukea joukkoliikenteen käyttöä, esimerkiksi liityntäkävelyn ja pysäkkialueiden viihtyisyyttä ja esteettömyyttä kehittämällä.

Robottibussit voivat tulevaisuudessa mahdollistaa nykyistä tiheämmän vuorovälin pienemmälle matkustajakapasiteetille kustannustehokkaasti ja Talinrantaa voidaan pitää potentiaalisena paikkana tulevaisuuden mahdolliselle robottibussiliikenteelle. Robottibussiliikenteen mahdollisuuteen tulevaisuudessa liittyy kuitenkin edelleen merkittäviä epävarmuuksia. Liikkumisen periaatteissa esitetystä poiketen reitti tulisi suunnitteluperiaatteissa kuitenkin ulottaa Ulvilantie 19:n pysäkin sijaan Munkkivuoren ostoskeskukselle tai Huopalahdentielle asti, jotta yhteys voisi olla houkutteleva ja sillä olisi mahdollista saavuttaa vaihdottomasti kohteita, kuten Munkkivuoren ostoskeskuksen palvelut, tai Huopalahdentien joukkoliikenteen runkoyhteydet. Luonnoksessa esitetty hyvin lyhyt linja pakottaisi vaihdolliseen matkaan myös alueen sisällä hyvin lyhyillä, alle kilometrin matkoilla.

Lisätietoja lausunnosta antaa liikennesuunnittelija Markus Nevalainen (markus.nevalainen@hsl.fi).

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)

Jussi M. Saarinen
toimitusjohtajan sijainen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä 13.4.2023
Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa HSL:n kirjaamosta.

2.6.2022

Helsingin kaupunginmuseon lausunto koskien Munkkivuoren ja Talinrannan suunnitteluperiaatteiden osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa

HEL 2022-002404 T 10 03 06

Helsingin kaupunkiympäristön toimiala / Maankäyttö ja kaupunkirakennepolitiikka / Asemakaavoitus on pyytänyt kaupunginmuseon lausuntoa Munkkivuoren ja Talinrannan suunnitteluperiaatteita koskevasta, 17.3.2022 päivätystä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Perustehtävänsä mukaisesti kaupunginmuseo tarkastelee hanketta kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta ja esittää kantanaan seuraavaa.

Suunnitteluperiaatteiden tavoitteena on ohjata Munkkivuoren ja Talinrannan alueiden kehitystä ja vahvistaa alueiden elinvoimaisuutta osana tiivistyvää kaupunkia. Alueella toteutetaan Helsingin kaupunkistrategian ja yleiskaavan 2016 tavoitteita. Ilmastonäkökulma otetaan huomioon täydentämällä olemassa olevaa rakennettua ympäristöä, joka sijaitsee hyvien joukkoliikenneyhteyksien äärellä sekä edistämällä sopeutumista ilmastonmuutoksen vaikutuksiin. Yleiskaavassa 2016 täydennysrakentamisen painopisteet sijoittuvat Huopalahdentien varrelle sekä Munkkivuoren ja Talinrannan asuinalueiden väliselle alueelle. Munkkivuoren ja Talinrannan kortteleiden mahdollista täydennysrakentamista selvitetään yhteistyössä taloyhtiöiden kanssa. Osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaan täydennysrakentamisessa huomioidaan lähiluonto ja virkistysalueet. Alueelle laaditaan maisemaselvitys, joka tulee sisältämään mm. maisemallisen tarkastelun, ekologisten ja viheryhteyksien sekä puistoalueiden kehittymisvaiheiden, arvojen ja ominaispiirteiden kartoituksen. Alueen virkistysalueita sekä kävely- ja pyöräilyreitit kehitetään maisemaselvityksen pohjalta. Ostoskeskus tulee säilymään lähialueen kaupallisena keskuksena. Suunnitteluperiaatteiden osana kartoitetaan mahdolliset muut kaupalliset ja julkiset palvelutarpeet. Huopalahdentien tulevan pikaraitiotien vaikutuksia alueen sisäiseen liikenteeseen selvitetään. Uudistuksia suunnitellaan ja viedään eteenpäin yhteistyössä asukkaiden kanssa alueen luonne ja ominaispiirteet huomioiden. Kaupunkirakennetta kehitetään kestävästi uudistamalla ja täydentämällä olemassa olevaa rakennettua ympäristöä huomioiden alueiden arvot ja erityispiirteet.

Voimassa olevassa Helsingin yleiskaavassa 2016 suunnittelualueeseen kuuluvat rakennetut alueet on osoitettu asuntovaltaisiksi alueiksi A3, joita kehitetään pääasiassa asumisen, puistojen, virkistys- ja liikun-

2.6.2022

tapalvelujen sekä lähipalvelujen käyttöön. Korttelitehokkuus on pääasiassa 0,4–1,2. Munkkivuoren ja Talinrannan välinen alue on osoitettu asuntovaltaiseksi alueeksi merkinnöillä A2 ja A1. Alueella A2 korttelitehokkuus on 1,0 – 2,0 ja alueella A1 pääasiassa yli 1,8. Näillä alueilla keskeisten katujen varsilla tulee rakennusten maantasokerrokseen varata tiloja liike- ja muuta toimitilaa. Huopalahdentien varren korttelit sekä Munkkivuoren ostoskeskuksen alue on osoitettu kantakaupunkialueeksi C2, jolla korttelitehokkuus tulee olla pääsääntöisesti yli 1,8 ja keskeisten katujen varsilla kadulle avautuvat tilat on osoitettava ensisijaisesti liike- tai muuksi toimitilaksi. Kyseiset alueet eivät kuitenkaan kuulu nyt esillä olevaan suunnittelualueeseen.

Suunnittelualueella on voimassa useita asemakaavoja, joita on laadittu 1950-luvun puolivälistä 2010-luvulle. Munkkivuoressa laajimman kaava-alueen muodostaa edelleen Munkkivuoren ensimmäinen, 3.5.1955 vahvistunut asemakaava. Munkkivuoreen 2010-luvulta lähtien laadituissa, yhtä tai muutamaa tonttia koskevissa asemakaavan muutoksissa on vahvasti tavoitteena ollut myös rakennetun kulttuuriympäristön vaaliminen, minkä johdosta asemakaavoissa on annettu sekä korttelikohtaisia että rakennuksia koskevia suojelumääräyksiä. Talinrannassa on kahta korttelia lukuun ottamatta voimassa 14.4.1989 voimaan tullut asemakaava, joka myös on osin alueen ensimmäinen asemakaava. Kyseinen asemakaava ulottuu myös Munkkivuoren ja Talinrannan väliselle puistoalueelle. Voimassa olevissa asemakaavoissa suuri osa suunnitteluperiaatteita koskevasta alueesta on merkitty viheralueiksi, joiden lisäksi on asumisen, palvelujen, liikerakennusten, pysäköinnin korttelialueita sekä katualueita.

Suunnittelualueesta Munkkivuori on jo vuosikymmeniä sitten tunnistettu ja tunnustettu kulttuurihistoriallisesti arvokkaaksi alueeksi. Munkkivuori on arvotettu maakunnallisesti arvokkaaksi asuntoaluekokonaisuudeksi. Helsingin yleiskaava 2002:ssa Munkkivuori määriteltiin kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittäväksi alueeksi, jota kehitetään siten, että sen arvot ja ominaisuudet säilyvät. Näin arvotettiin myös suunnittelualueeseen kuuluva Talin kartanoalueen eteläpuolella sijaitseva golfkentän alue, joka on 21.11.2003 voimaan tullessa asemakaavassa määritelty urheilu- ja virkistyspalvelujen alueeksi, joka on kulttuurihistoriallisesti ja maisemakuvallisesti arvokas ja jota tulee hoitaa ja uudistaa siten, että sen luonne ja merkitys säilyvät (VU/s). Munkkivuori kokonaisuutena on luokiteltu kulttuurihistoriallisesti arvokkaaksi alueeksi Helsingin kaupunginmuseon laatimassa Munkkiniemen rakennusinventoinnissa 2003-2005. Inventoinnin jälkeen alueella laadittujen asemakaavamuutosten alueella sijaitsevat, inventoinnissa arvotetut rakennukset on suojeltu, samoin niiden muodostamat kokonaisuudet. Helsingin kaupungin yleisten alueiden arvoympä-

2.6.2022

ristöinventoinnissa suunnittelualueelta ovat mukana Ulvilanpuisto ja Ulvilantie. Ulvilanpuisto on arvotettu aikakautensa suunnitteluihanteita edustavana puistona, joka on keskeinen osa 1950-luvun asemakaavan kaavallista viherrakennetta ja Munkkivuoren asemakaavallista kokonaisratkaisua. Ulvilantie edustaa Helsingin esikaupunkien kehityshistorian kannalta merkittävä 1950-luvun kokoojakatu, joka edustaa nk. ulkosyöttöistä liikennetarkaisua, jossa autoliikenne tapahtuu lenkin ulko-reunaa pitkin ja sisäpuoli on rauhoitettu jalankulkijoille ja kevyelle liikenteelle. Ulvilantien linjaus on sovitettu kauniisti maastoon ja katu on olennainen osa Munkkivuoren 1950-luvun lähiötä.

Talinrannan asuinalue on rakennettu muutaman vuoden kuluessa 1990-luvun alkuvuosina. Alue on rakennettu pääosin kehämäisen Mensenaatintien ja siihen nähden poikittain sijoittuvaan Taiteentekijäntien sekä näitä yhdistävän Muusantorin varrelle ja reunoille. Alueen rakennuskanta on pääosin hyvin pienimittakaavaista, pääosin kaksikolmekerroksista ja korkeimmat, neli-viisikerroksiset rakennukset sijoittuvat lähimmäs Munkkivuorta, Taiteentekijäntien varrelle. Alue on rakennettu melko tiiviisti ja sen keskuksen muodostaa puiston sijaan tori, Muusantori. Puistoalue sijoittuu puolestaan alueen länsipuolelle Ison Huopalahden rantaan rajoittuen. Vaikka alueen sisällä ei varsinaisia puistoja olekaan, asuintalojen pihojen ja kadun varren istutukset antavat alueelle vehreän luonteen, lukuun ottamatta Taiteentekijäntien varren tiiviimmin rakennettua miljöötä.

Kaupunginmuseo pitää suunnitteluperiaatteiden laatimista tärkeänä näille kahdelle toisistaan poikkeavalle, mutta ominaisluonteeltaan hyvin yhtenäiselle, oman rakentamisaikakautensa suunnitteluihanteita edustavalle alueelle. Kaupunginmuseo on jo vuonna 2005 Munkkivuoren Ulvilantie 11:n tontin lisärakentamista koskevan asemakaavamuutoshankkeen yhteydessä todennut, että tuolloin esillä olleen kaltainen täydennysrakentaminen, etenkin laajetessaan, olisi tuhoisa Munkkivuoren hyvin säilyneen rakennetun kokonaisuuden ja sen vehreän ominaisluonteen kannalta. Munkkivuori on ehjä ja valmis kokonaisuus, joka muodostuu maaston korkeuserot huomioiden väljille tonteille sijoitettua, yksilöllisesti suunnitelluista, erityyppisistä ja -korkuisista asuinkerrostaloista ja rivitaloista. Tontteja ympäröivien vihervyöhykkeiden ja yksityisten pihojen väliset raja-alueet lomittuvat hienovireisesti ja ovat vuorovaikutuksessa toisiinsa. Uudisrakennusten lisääminen tähän eheään kokonaisuuteen on erittäin haastavaa. Tuolloin kaupunginmuseo myös esitti, että Munkkivuoresta tehtäisiin kokonaistarkastelu, jossa kartoitettaisiin, onko täydennysrakentamista alueella mahdollista toteuttaa turmelematta alueen herkkää ominaisluonnetta. Talinrannan alue edustaa Munkkivuoren tapaan ensimmäisen asemakaavansa mukaisesti hyvin valmiiksi rakennettua kokonaisuutta, jossa täydennysrakenn-

2.6.2022

tamismahdollisuuksia tulee tarkastella myös kokonaisuuden näkökulmasta.

Suunnitteluperiaatetyön tausta-aineistoksi Munkkivuoresta ollaan laatimassa taustaselvitystä, jossa aluetta tarkastellaan alueena ja kortteli-kohtaisesti. Tämä selvitys täydentää edellä mainittua, laadittavaa maisemaselvitystä ja Munkkiniemen rakennusinventointia 2003-2005. Kaupunginmuseo esittää kuitenkin huolensa selvitysten riittävydestä Talinrannan osalta. Kyseisestä alueesta ei vuoden 1989 asemakaavaselostuksen ja rakennuspiirustusten lisäksi ole juuri muuta aineistoa käytettävissä. Kaupunginmuseo toteaa lisäksi, että 1980- ja 1990-luvun asuntoarkkitehtuuria ja –alueita käsittelevää tutkimusta on vielä verrattain vähän, minkä vuoksi kyseisen aikakauden rakennusten ja alueiden arvottaminen yleensä ja etenkin laajemmin osana kyseisen aikakauden rakennusperintöä on haastavaa. 1980- ja 1990-luvun rakennusperintön arvojen tunnistaminen ja huomioon ottaminen on kuitenkin yhä ajankohtaisempaa, jotta myös tämän aikakauden rakennettua kulttuuriympäristöä, rakennuksia ja aluekokonaisuuksia, saadaan säilymään ja säilytettyä.

Sekä Munkkivuoren että Talinrannan asuinalueen luonteessa puistoilla ja muilla viheralueilla on keskeinen merkitys. Lisäksi näiden asuinalueiden välinen vyöhyke on jo voimassa olevissa asemakaavoissa osoitettu puistoksi ja urheilu- ja virkistyspalvelujen alueeksi, joka on kulttuurihistoriallisesti ja maisemakuvallisesti arvokas ja jota tulee hoitaa ja uudistaa siten, että sen luonne ja merkitys säilyvät (VU/s). Kuitenkin kyseiselle alueelle on yleiskaavassa osoitettu sekä melko tehokasta rakentamista että viheryhteystarve. Laadittava maisemaselvitys on siten huomattavan tärkeä, jotta suunnitteluperiaatteiden pohjaksi tältä osalta on riittävä tietopohja. Kaupunginmuseo painottaa viheralueiden merkitystä osana alueen kulttuurihistoriaa, yhdyskuntarakennetta ja kaupunkikuvaa. Mahdollinen täydennysrakentaminen tulee suunnitella ja mitoittaa myös näitä reunaehtoja ymmärtäen. Myös yleiskaavan kaavamääräyksen mukaan viheryhteyden suunnittelussa kulttuuri-, maisema- ja luontoarvojen säilyminen, viheryhteyksien yhtenäisyys ja jatkuvuus sekä ekologinen kytkeytyneisyys on otettava huomioon.

Lisätiedot

Anne Salminen, tutkija, puhelin: 310 36501
anne.salminen(a)hel.fi

Johanna Björkman
ts. kulttuuriympäristöpäällikkö

02.06.2022

90/10.02.03/2022

[Munkkivuoren ja
Talinrannan
suunnitteluperiaatteet]**Helsingin kaupunki**

helsinki.kirjaamo@hel.fi

Viite

Lausuntopyyntönnö 18.3.2022

HEL 2022-002404, hankenro 0740_79, Oas 1584-00/22

Lausunto Munkkivuoren ja Talinrannan suunnitteluperiaatteista (OAS)

Munkkivuoren ja Talinrannan alueille ollaan laatimassa suunnitteluperiaatteet, jotka toimivat tulevien asemakaavahankkeiden ja alueen kehittämisen tukena. Tavoitteena on ohjata alueiden kehitystä ja vahvistaa niiden elinvoimaisuutta osana tiivistyvää kaupunkia toteuttamalla Helsingin kaupunkistrategian sekä yleiskaavan 2016 tavoitteita. Yleiskaavassa täydennysrakentamisen painopisteet sijoittuvat Huopalahdentien varrelle sekä Munkkivuoren ja Talinrannan väliselle alueelle, mutta myös jo nykyisten kortteleiden täydennysrakentamista selvitetään yhdessä taloyhtiöiden kanssa.

Täydennysrakentamisessa huomioidaan lähiluonto ja virkistysalueet. Alueen virkistysalueita sekä kävely- ja pyöräilyreittejä kehitetään laadittavan maisemaselvityksen pohjalta. Ostoskeskus tulee säilymään alueen kaupallisena keskuksena. Suunnitteluperiaatteiden osana kartoitetaan mahdolliset muut kaupalliset ja julkiset palvelutarpeet. Huopalahdentien tulevan pikaraitiotien vaikutuksia alueen sisäiseen liikenteeseen selvitetään.

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL) lausuu kannanottonaan seuraavaa:

HSL pitää laadittuja suunnitteluperiaatteita kannatettavina ja samalla kestäviä liikkumismuotoja hyödyttävinä. Joukkoliikenteen kannalta on olennaista, että Vihdintien pikaratikan aloittaessa sekä Munkkivuoren ostoskeskuksella että Talinrannassa bussiliikenteen olosuhteet säilyvät toimivina.

Talinrannassa tulee varautua nykyiseen tapaan joko pistona ajettavaan bussiliikenteeseen tai, liityntälinjastoratkaisusta riippuen, bussilinjan päätepysäkkiin. Vaikka kummassakin tapauksessa Talinrantaan liikennöivä kalusto on todennäköisesti nykyistä nivelkalustoa pienempää, Talinrannan palvelun selkeyttämiseksi eri suuntiin meneville busseille on hyvä eriyttää omat pysäkkinsä. Mikäli Talinrantaan tulisi jonkin linjan päätepysäkki, sille on mahdollista ainakin kaksi bussia samanaikaisesti.

02.06.2022

90/10.02.03/2022

[Munkkivuoren ja
Talinrannan
suunnitteluperiaatteet]

Vaikka Vihdintien pikaratikan myötä Munkkivuoren ostoskeskukselle liikennöi todennäköisesti nykyistä vähemmän bussivuoroja, ostoskeskuksen alue säilyy jatkossakin tärkeänä bussiliikenteen päätepysäkkialueena. Joukkoliikenteeltä mahdollisesti tulevaisuudessa vapautuva tila tulisi osoittaa muille kestäville kulkumuodoille. Ostoskeskuksen kaupunkipyöräasemalle tulisi osoittaa nykyistä enemmän tilaa ja varata myös tilaa lisääntyvälle liityntäpyöräilylle. Vihdintien pikaratikan toteutuessa pitää varautua järjestämään toimivat vaihtoyhteydet ratikan ja liityntäbussin välille, esimerkiksi Huopalahdentien varressa.

HSL on mielellään mukana alueen jatkosuunnittelussa.

Lisätietoja lausunnosta antaa joukkoliikennesuunnittelija Petteri Kantokari ja jatkosuunnittelussa yhteyshenkilönä on liikennesuunnittelija Teija Visa.

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)

Mika Nykänen
Toimitusjohtaja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä 2.6.2022
Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa HSL:n kirjaamosta.

Kirjaamo Helsinki

Lähettäjä: Deski /Telia Finland Oyj /Tampere <production-desk@teliacompany.com>
Lähetetty: maanantai 21. maaliskuuta 2022 11:58
Vastaanottaja: Kirjaamo Helsinki
Kopio: KYMP Aska Kuulemiset
Aihe: RE: Munkkivuoren ja Talinrannan suunnitteluperiaatteet

Hei

Teliällä tietoliikennekaapeleita suunnitellulla asemakaavan muutosehdotuksen alueella.

Kaapeleiden siirto ja suojaus on huomioitava mahdollisten maanrakennustöiden yhteydessä, siirto ja suojaustarpeista on oltava yhteydessä Teliaan osoitteeseen production-desk@teliacompany.com hyvissä ajoin ennen mahdollisten maanrakennustöiden alkua.

Kaapelien katkaisua pitäisi pyrkiä välttämään ja suunnitellaan mahdolliset työt sivuttaissiirtoina ja tuentoina, kun ne mahdollisia. Suunnitelmat on myös pyrittävä laatimaan niin, että siirtoja ei tule kuin pakottavista syistä.

Korvaava siirtoreitti pitää olla valmiina ennen siirtojen suorittamista.

Kim Jansson
Planner | Deployment

Telia Company
+358408011842
production-desk@teliacompany.com
www.teliacompany.com
Säveltie 5 B 14, 01390 Vantaa

Telia Company AB, Stockholm 556103-4249

From: KYMP Aska Kuulemiset <kymp.aska.kuulemiset@hel.fi>
Sent: perjantai 18. maaliskuuta 2022 9.16
Subject: Munkkivuoren ja Talinrannan suunnitteluperiaatteet

Hei,

ohessa Munkkivuoren ja Talinrannan asemakaavan muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelma, suunnitteluperiaatteet saatekirjeineen.

Ystävällisin terveisin,
Anita Rauhala
kaavoitussihteeri

Kaupunkiympäristön toimiala
Asemakaavoitus
PL 58212
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
puh. 09 310 33422
email: anita.rauhala@hel.fi

Helsingin kaupunki
Kirjaamo
PL 10 (Pohjoisesplanadi 11–13)
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Kannanotto
31.05.2022
289/00.02.022.0220/2022

HEL 2022-002404 T 10 03 06
Hankenumero 0740_79

Munkkivuoren ja Talinrannan suunnitteluperiaatteet, HSY:n kannanotto osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan

Kaava-aineistossa todetaan mm. seuraavaa:

”Munkkivuoren ja Talinrannan alueelle laaditaan suunnitteluperiaatteet. Suunnitteluperiaatteet toimivat tulevien asemakaavahankkeiden ja alueen kehittämisen tukena. Tavoitteena on tutkia asuntojen täydennysrakentamisen tarkempaa sijoittumista alueelle yleiskaava 2016:n luomien edellytysten pohjalta alueen maisema-, luonto- ja virkistysarvot huomioon ottaen. Alueen rakennettua ympäristöä on inventoitu viimeisten vuosien aikana. Alueen nykyiset arvot ja ominaispiirteet on tunnistettu ja ne otetaan suunnittelussa huomioon. Suunnitteluperiaatteissa tutkitaan myös alueen liikenteellisiä ratkaisuja sekä palveluverkon mahdollisia muutoksia.”

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä esittää kannanottonaan asiasta seuraavaa:

Alueella sijaitsee tärkeitä päävesijohtoja, viemäritunneleita, pääviemäreitä sekä muita käytössä olevia yleisiä vesihuoltolinjoja, jotka tulee ottaa huomioon alueen maankäytön suunnittelussa. Jatkosuunnittelussa tulee varmistaa riittävät tilavaraukset vesihuollon putkille ja laitteille sekä selvittää mahdollisten johtokuja-aluevarausten tarve. Yleiset vesihuoltolinjat tulee lähtökohtaisesti pyrkiä sijoittamaan yleiselle alueelle. HSY:n oikeus sijoittaa, ylläpitää ja huoltaa vesijohto- ja viemäriverkkoa tulee huomioida alueen suunnittelussa sekä toteuttamista koskevissa sopimuksissa.

Yhteyshenkilönä toimii alueinsinööri Juha Palviainen, etunimi.sukunimi@hsy.fi.

Jukka Saarijärvi
yksikön päällikkö

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä
PL 100, 00066 HSY, Puh. 09 1561 2110, Y-2274241-9, www.hsy.fi

Samkommunen Helsingforsregionens miljötjänster
PB 100, 00066 HSY, Tfn 09 1561 2110, FO-2274241-9, www.hsy.fi